

Gyerekrészvételi alapelvek a “Te hogy látod?” kampányban

Az ENSZ Gyermekjogi Bizottsága 9 alapelvet fogalmaz meg a gyerekek biztonságos és valódi részvétele érdekében. A „Te hogy látod?” kampány elköteleződik ezek betartása mellett, és minden egyén, csoport vagy szervezet, aki azt bármilyen szinten és módon támogatja, felelős ezek érvényesüléséért.

- 1. A gyerekeket tájékoztatni kell a jogaikról, és a részvételük folyamatáról, biztosítva annak átláthatóságát.*
- 2. A gyerekek részvételének önkéntesnek kell lennie. A gyermekek bármikor dönthetnek úgy, hogy nem folytatják a részvételt.*
- 3. A gyerekeket és nézeteiket tiszteletben kell tartani, és lehetőséget kell biztosítani arra, hogy kezdeményezzenek.*
- 4. A gyerekeket a számukra releváns kérdésekben kell meghallgatni, ahol képességeikre és tudásukra támaszkodva fejezhetik ki a véleményüket. Lehetőséget kell biztosítani, hogy kiválasszák a számukra lényeges problémákat is.*
- 5. Megfelelő időt és erőforrást kell biztosítani annak érdekében, hogy a lehető legbiztonságosabb környezetben tudjanak készülni a gyerekek.*
- 6. Minden gyermeknek lehetőséget kell biztosítani a részvételre, a hátrányos megkülönböztetés összes formáját elkerülve. Különleges intézkedéseket kell hozni a marginalizált közösségekben élő gyermekek bevonására.*
- 7. A gyerekeknek és az őket segítő felnőtteknek fejleszteniük kell a feladataikhoz, részvételükhöz szükséges készségeket.*
- 8. A gyerekek részvételét támogató, segítő szervezeteknek rendelkeznie kell gyermekvédelmi irányelvekkel. A gyerekekkel dolgozó felnőttek felelősek a gyerekek biztonságáért.*
- 9. Tájékoztatni kell a gyerekeket arról, hogyan értelmezik és használják fel a nézeteiket.*

A “Te hogy látod?” kampányban a fenti alapelvek érvényesülését első sorban az alábbi lépések biztosítják.

Alapelv	Hogyan biztosítjuk?
Tájékoztató- son alapuló és átlátható	<ul style="list-style-type: none">• Életkort és célcsoportot figyelembe vevő tájékoztató anyagok készítése.• A részvételi jogok, illetve a jelentéstétel folyamatának, céljának, jelentőségének megismertetése.• A részvétel módjainak, körülményeinek bemutatása, felelősségi körök meghatározása.• Széles körű hozzáférés biztosítása, online kampány az ismeretek terjesztésére.• Külön kampányoldal létrehozása, kampányanyagok demokratizálása.• Gyerekekkel foglalkozó csoportok specifikus megszólítása, tájékoztatása.• Önkéntes szerződés megkötése azokkal a gyerekekkel, akiket egy szervezet támogat, szülői beleegyezéssel.• Támogató felnőtteknek szóló irányelvek rögzítése.• Szakmai iránymutatás a támogató felnőttek számára.
Önkéntes	<ul style="list-style-type: none">• A részvétel és annak módja, mértéke a gyerek szabad döntésén alapul.• A kérdőívben vagy kampányban való részvétel eldöntéséhez megfelelő mennyiségű gyerekbarát információ és idő biztosítása.• A kérdőív kitöltése megszakítható, nincsenek kötelező kérdések.• A kampányhoz csatlakozó gyerekek részvétele felfüggeszthető, tevékenységük megválasztható.• Szakmai iránymutatás a támogató felnőttek számára.
Tiszteleten alapuló	<ul style="list-style-type: none">• A gyerekek véleménye teljes mértékben elfogadott a részvételük és a jelentéstétel minden fázisában.• Külön jelentés készül a gyerekek tapasztalatairól a Bizottság számára.• A kampány ösztönzi és támogatja a gyerekek saját kezdeményezéseit.• A gyerekeknek szóló anyagok és a kérdőív hangneme elfogadó, tiszteletteljes, bátorító.• A gyerekekkel való együttműködés során a légkör elfogadó, demokratikus.• A kampány tiszteletben tartja a gyerekek részvételét lehetővé tevő speciális igényeket.• Szakmai iránymutatás a támogató felnőttek számára.
Releváns	<ul style="list-style-type: none">• A gyerekek szerepe a kampányban a képességeikre, tapasztalataikra, tudásukra épül.• A kérdések a gyerekek tapasztalataihoz illeszkednek, a témakörök igyekeznek lefedni mindennapjaik egész spektrumát.• A jelentés nem öncélú, a kampány során elkészülő anyagok és a jelentés támogatják a gyerekjogok érvényesítését és az azért dolgozó diák és felnőtt, illetve a szakmai szervezeteket.

Gyerekbárát	<ul style="list-style-type: none">• Megfelelő idő biztosított a gyerekek számára véleményük kifejezésére és a kampányban való részvételre.• A kampány olyan felületeken, olyan formában érhető el, ami a gyerekek számára komfortos és hozzáférhető.• A kommunikáció a gyerekek figyelmét felkeltő, érthető, de nem infantilizáló.• A tájékoztató anyagok nyelvezete, hossza és formája a gyerekek számára könnyen fogyasztható.• Az elkészülő jelentés a gyerekek számára érthető, releváns és hasznos.• A tárgyi és fizikai környezet gyerekbarát.• A gyerekek részvételét, szerepvállalását megkönnyítő segédanyagok, kampányanyagok szabadon felhasználhatóak.• Szakmai iránymutatás a támogató felnőttek számára.• A kérdőív kérdéseit a gyerekekkel közösen alakítottuk ki.
Befogadó	<ul style="list-style-type: none">• A kampányban való részvétel bármely gyerek vagy gyerekcsoport számára nyitott.• A kampányanyagok teljes demokratizálása biztosított.• Különleges intézkedések a marginalizált gyerekek bevonása érdekében (párhuzamos módszertanok, célzott megkeresés).• Az életkoruk, hátterük miatt nehezebben megszólítható gyerekek esetében a felnőttek (szülők, szakmai szervezetek, intézmények) célzott bevonása, támogatása.• A kampány és a jelentés képviselőiténél, kiválasztásánál speciális szempontok kidolgozása a gyerekekkel közösen.• Törekvés a gyerekek közvetlen elérésére.• Előítéletmentesség a gyerekek véleményének figyelembevételénél.• Szakmai együttműködésen alapul, és a kezdetektől több szervezet bevonásával készül.• Széles körű tevékenység az együttműködések ösztönzésére.• Szakmai iránymutatás a támogató felnőttek számára.
Képzéssel támogatott	<ul style="list-style-type: none">• A gyerekek részvételének támogatása gyerekbarát és célzott segédanyagokkal.• Megfelelő idő és tér biztosítása a kampányban is résztvevő gyerekek személyes felkészítéséhez.• Gyerekek készségeinek megerősítése.• Felnőtt segítők támogatása segédanyagokkal, rendszeres tájékoztatással.• Csatlakozó szervezetek támogatása, rendszeres találkozók biztosítása. Gyermekrészvételi irányelvek elkészítéséhez támogatás nyújtása a csatlakozó szervezetek számára.• Szakmai iránymutatás a támogató felnőttek számára.
Biztonságos, kockázat-érzékes	<ul style="list-style-type: none">• Gyermekrészvételi irányelvek és ismeretük biztosítása gyerekeknek és felnőtteknek.• Panaszmechanizmus kiépítése.• Előzetes kockázatelemzés a társadalmi-politikai környezet adottságait figyelembe véve.• A gyerekek tapasztalatainak külön jelentésbe foglalása, és

	<p>leválasztása a civil szervezetek jelentésétől.</p> <ul style="list-style-type: none">• Önkéntes szerződés megkötése azokkal a gyerekekkel, akiket egy szervezet támogat, szülői beleegyezéssel.• A felmérésben való részvétel anonim, a válaszadók nem visszakereshetők a véleményük alapján.• A fókuszcsoportos beszélgetéseket a kampányban résztvevő szakmai szervezetek felkészült szakemberei végzik.• A fókuszcsoportot vezető szakemberek titoktartási kötelezettséggel rendelkeznek, a fókuszcsoport tapasztalatait összegző anyagokból senki sem azonosítható a véleménye alapján.• Szakmai iránymutatás a támogató felnőttek számára.
Elszámoltatható	<ul style="list-style-type: none">• Rendszeres találkozók és kommunikáció a kampányban résztvevő szakmai szervezetekkel.• Eredmények és elért eredmények rendszeres nyomonkövetése és értékelése a gyerekekkel közösen.• Szakmai megalapozottság, háttérleírás hozzáférhetővé tétele.• A felmérés alapján összeállított jelentés mindenki számára elérhetővé tétele.• Folyamatos kommunikáció a kampány hivatalos felületén a kampányanyagokról és az elért eredményekről. Visszajelzések ösztönzése gyerekektől, felnőtt segítőktől, csatlakozó szervezetektől.• Gyerekek tájékoztatása a véleménykérés eredményeiről, a genfi meghallgatásról és a jelentéstétel eredményéről.• Gyerekek támogatása a Záró Észrevételek utánkövetésében.

Gyermekrészvételi irányelvek

Azoknak a szervezeteknek, akik gyerekekkel közösen dolgoznak a "Te hogy látod?" kampányban, rendelkezniük kell gyermekrészvételi irányelvekkel. Erre a Hintalovon Alapítvány Gyermekrészvételi irányelvei jelenthetnek kiindulópontot, mely az alábbi linken érhető el: <https://hintalovon.hu/hu/iranyelveink>.

Alapelvek a kérdőív közösségi vagy támogatott kitöltéséhez

1. **A kérdőív kitöltése önkéntes.** Egy gyereket se hozz olyan helyzetbe, ahol azt érezheti, hogy kötelező azt kitöltenie.
2. **A gyerek saját tapasztalata számít, nem az általad ismert "valóság".** Ez a jelentés most a gyerekekről szól, és az ő szubjektív élményeiről, megéléseikről.
3. **Ne befolyásold a gyerekek válaszait.** Ha kérdeznek valamit, például nem egyértelmű nekik egy kérdés vagy fogalom, akkor segíts nekik azt megérteni, de vigyázz, hogy ne adj nekik ötleteket. Például ne mondd azt, hogy: "emlékszel arra, mikor volt nálunk az a kedves védőnő és beszélgetett külön a lányokkal", vagy vagy "a menekültek azok, akiket ránk erőltet az EU."
4. **Olyan helyszínt válassz, ahol a gyerekek nem láthatják egymás válaszait.**
5. **Segítsd a gyerekeket, hogy a másik ne lássa, amit írnak.** Ha mobilon töltik ki, akkor levehetik például a képernyő fényerejét, vagy ha a gépen, akkor dönthetnek úgy, hogy nem teljes képernyőn nézik az űrlapot.

6. **Maradj diszkrét.** Adj teret nekik a zavartalan, őszinte válaszadáshoz.
7. **Ne minősítsd a gyerekeket.** Ez az általános szabály itt különösen fontos, hiszen ez a gyerekek saját élményeiről, tapasztalataikról számolnak be, amihez bizalmas, biztonságos légkör szükséges.
8. **Biztosíts megfelelő időt a kérdőív kitöltéséhez.** Az olvasási és szövegértési készségektől, illetve a megosztott történetektől függően a 15 perces kérdőív kitöltése akár 45 percet is igénybe vehet. Aki egyszer elkezdi, később nem tudja folytatni azt.
9. **Ne kérdezősködj, hogy ki mit írt.** Megbeszélhetitek, hogy szeretnének közösen is beszélgetni ezekről a témákról, de tiszteld, hogy az itt beküldött válaszaik titkosak. Ha a gyerekek szeretnék megosztani válaszaikat, akkor maguktól mondani fogják.

Ha olyan gyerekekkel dolgozol, ahol koruknál vagy képességeiknél fogva neheztett a szövegértés, vagy úgy érzed, külön segítségre van szükségük a kitöltéshez, akkor a fentiekben túl ezeket tartsd szem előtt:

1. **Szánj több időt az előkészítésre.** A kérdőív célján túl beszéljétek át a kérdőív technikai tudnivalóit is.
2. **Találjátok ki a gyerekekkel közösen, hogyan biztosítjátok, hogy a segítséged mellett is szabadon válaszolhassanak a kérdésekre.** Például megállapodhattok abban, hogy közösen, kérdésről kérdésre haladtok, minden kérdést felolvasol, majd a válasz lehetőségeket is kétszer.
3. **Gondold át, hány emberrel tudtok jól dolgozni.** Szükség lehet arra, hogy egyszerre több segítő vagy kevesebb gyerek legyen jelen, akár arra is, hogy egyénileg támogasd őket ebben.
4. **Különösen figyelj arra, hogy ne befolyásold a gyerek válaszait.** Sokszor az is elég, ha megerősíted abban, hogy nincs jó vagy rossz válasz. Ha tőled várja a megoldást, akkor elég, ha csak annyit mondasz: "Ahogy szeretnéd." Fogadd el a válaszát, ne kérdezz vissza, hogy "Biztos vagy benne? Tudod, hogy voltak itt a rendőrségtől beszélgetni veletek erről." vagy "Miért gondolod ezt? A tanító nénid olyan kedves veletek."
5. **Ne élj vissza később sem azzal az információval, amit a gyerek előtted megosztott.** Emlékezz az ígéretedre, és ne kockáztasd a köztetek lévő vagy épülő bizalmat.